

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 70 gr. z odnosem przez pocztę 81 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, słobienia pracy, przerwaniu komunikacji, abonent niema prawa żądać postterminowych dostaw gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za datki ogłoszeniowe Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10-12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 40. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204, 252.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-lam. w wiadomościach potocznych 20 gr. za pierwszą str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstym ogłoszeniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo: w poniedziałek, środek i piątek. Przy sądownym żądaniu należności rabat spada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzesku. — Za terminowy druk, przepisanie miejsca ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 136

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, sobota dnia 18 listopada 1933 r.

Rok XII

Obywatele, Obywatelki!

W dniu 26 listopada 1933 r. pójdziecie do urn wyborczych, by zdecydować na dłuższy okres czasu wolą Swoją i rozumem o losach naszego samorządu miejskiego.

Należy zdobyć pokrycie na zaspokojenie niezbędnych działań życia komunalnego przez oszczędną gospodarkę, przez ograniczenie kosztów administracyjnych, a przede wszystkim przez zwiększenie kontroli gospodarki miejskiej by żaden grosz nie został zmarnowany.

Liczne grupy, stowarzyszenia i organizacje, stojąc na stanowisku, że obecne położenie Polski wymaga wyzbycia się egoizmu klasowego i grupowego i zapamiętania o różnicach, które je dzieliły oraz uznając powyższe hasła, jako podstawę niezbędnego porozumienia dla wprowadzenia do samorządu istotnie rzeczowej pracy i prawdziwie obywatelskiego ducha złączyły się, tworząc Narodowy Blok Gospodarczy.

Idziemy do wyborów z wspólną listą, wzywając tych, którzy doceniają wagę i znaczenie pracy samorządowej i którym nie jest obojętna przyszłość Polski, by poparli nasze wysiłki.

Pamiętajmy bowiem, że idą nowe i trudne czasy. Naród nasz będzie musiał zmobilizować wszystkie swoje siły, by w wyścigu pracy dotrzymać kroku innym narodom.

ŻYJEMY W CHWILI DZIEJOWEJ, DECYDUJĄCEJ O PRZYSZŁOŚCI POLSKI, w chwili, która wymaga zgodnego, karnego i mocnego skupienia się wszystkich obywateli-patriotów, w czasach, w których każdy wysiłek musi być celowy, każda dziedzina życia publicznego — uporządkowana.

Ziemia Pomorska umiała w przesz-

łości działać razem. Będą też umiała i dziś złączyć się w twardej mur w imię dobra publicznego.

Samorząd w ubiegłych latach dał wiele gorszących przykładów szkodliwego dla swej gospodarki nastawienia partyjno-politycznego. To też naczelnym hasłem tych, którzy pragną uzdrowienia gospodarki samorządowej, winno być odpartyjniowanie samorządu i usunięcie zeń czynnika walki politycznej.

MUSIMY ZROZUMIEĆ, ŻE SAMORZĄD TO DALSZY CIĄG DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWA. Samorząd zastępuje, wyręcza i uzupełnia Państwo, w zakresie zaspakajania zbiorowych potrzeb ludności i dlatego niezbędne jest harmonijne współdziałanie organów samorządowych z władzami państwowymi.

Stąd też płynie postulat lojalnego stosunku organów samorządowych do władzy państwowej.

Kryzys gospodarczy ostatnich lat, szalejący na całym świecie, zaciążył straszliwie także na ludności naszego Państwa, nie oszczędzając Pomorza. Najgroźniejszym objawem kryzysu jest

Antochewicz Paweł, Baranowska M., Bardyanowa, Belza Michał, Beszczyński Józef, Bortowski, Brzeziński, Brzostowiczowa, K. Cander, Cwinarowiczowa, Chorzepa Wawrzyniec, Czerniakowa, Czerwiński Fr., Czerwiński Aleksander, Dąbrowski, Dąbrowski Leon, Dąbrowski Feliks, Dylewicz Kazimierz, Domagała Wład., Eichberger Franciszek, Flis Antoni, Garczyński Józef, Garczyński Z., Górńska Z., Górska Zofja, Grabowski Bronisław, Gwizdalski Hubert, Hapka, Hapka, Jankiewicz J., Janowski Bernard, Jaźwiecka Stefania, Jezierski Miecz., Kamiński Jan, Kątna M., Kirske Maksymilian, Kielbowicz Walenty, Klimaszka Wanda, Knebloch Fr., Konsik R., Kornac-

bezrobocie. Liczne rzesze mieszkańców naszych miast i miasteczek, pozbawione pracy, znalazły się w ostatecznej nędzy. Bezrobocie — największa współczesna klęska społeczna — zwalczana jest w miarę sił i środków przez Państwo, które w tej walce nie powinno być osamotnione. Współdziałać winno całe społeczeństwo, a przede wszystkim samorząd i to zarówno ze względów moralnych jak i gospodarczych. Dostarczenie bowiem pracy głodującym masom wpływa równocześnie na ożywienie handlu, rzemiosła i wszystkich dziedzin życia gospodarczego oraz podnosi stopę życiową całej ludności. Zwalczenie tedy bezrobocia i opieka nad bezrobotnymi — to jedno z najgłówniejszych współczesnych zadań samorządu miejskiego, leżących w interesie nie tylko klasy robotniczej, ale wszystkich warstw społecznych.

Kryzys zmniejszył niepomniernie dochody miast i spowodował znaczne okrojenie budżetów miejskich. Jednak mimo uszczuplenia budżetu miejskiego nie może, nie powinna doznać uszczerbku opieka społeczna, ani zdrowie publiczne, ani szkolnictwo miejskie.

Przez głosowanie Swoje wypowie-

—0—

ka K., Kuca Franciszek, Kurzyński Józef, Ledwochowska, Lemkowa, Leszkowska Z., Lewandowski Wincenty, Lontkowski Aleks., Lubomski, Ługiewiczowa, Łukiewska J., Łukiewski Stan., Madeja Bronisław, Maniszewski Dr., Marciniak, Markowska H., Markowski Tadeusz, Markuszewski Wojciech, Matuszkiewicz W., Merkowa, Michalski Tadeusz, Nadolny Jan, Nałęcz Jan, Niedozielski Jan, Nizwantowski Andrzej, Noryśkiewicz, Nowak Stanisław, Nowakowski Józef, Oltuszewska M., Oltuszewski M., Ostrowski Aleksy, Otto Władysław, Parduła J., Pawlacyk Stefan, Pernal Marjan, Piasecki Józef, Piela Michał, Piesowicz Stanisław, Pilarski L. jr., Piotrowski, Piskor

cie się, jakie zadanie ma spełnić samorząd wobec szerokiej mas ludności, uginających się pod ciężarem kryzysu, jaka ma być rola jego w naszym życiu społecznym i narodowym, — bo samorząd terytorjalny, powołany do zaspokojenia zbiorowych potrzeb ogółu obywateli i do gruntowania jego pomysłowości, winien być zarazem szkołą życia zbiorowego zaprawiającą do bezinteresownej pracy publicznej, do wyzbycia się egoizmu grupowego i klasowego na rzecz wspólnego dobra.

Zadań tych samorząd nie spełni, gdy będzie terenem rozgrywek partyjnych, zerowiskiem politycznych porachunków.

Działalność i przykład **WIELKIEGO BUDOWNICZEGO POLSKI I WYCHOWAWCY NARODU JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**, dokonuje od szeregu lat powolnej, ale i stałej przemiany w psychice narodowej, usuwając z niej pierwiastki rozkładowe, stwarzając zdrowe warunki do zgodnego, zbiorowego działania dla dobra Polski.

—0—

Do 18 b. m.

codziennie od godz. 4 - 9 wyłożone są listy wyborców

Sprawdź natychmiast czy jesteś wpisany na listę wyborców
Jeżeli nie jesteś wpisany, złóż protest do Głównej Komisji!

ROLNIK

Poświęcony zagadnieniom rolniczym i gospodarstwu domowemu

Przysposobienie Rolnicze Młodzieży Wiejskiej

Prace oświatowo - rolnicze, podejmowane wśród młodzieży wiejskiej na terenie wsi polskiej z roku na rok posuwają się naprzód zarówno w dziedzinie zasięgu terenowego, jak również w dziedzinie prac samokształceniowych młodzieży wiejskiej, zgrupowanej w zespołach przysposobienia rolniczego. — Świadczy o tem wzrastająca ciągle ilość zespołów i miejscowości objętych akcją P. R., oraz stale wzrastająca ilość rozproszonych literatury fachowej, prenumerat czasopisma „Przysposobienie Rolnicze”, wspólnych lustracji, uskutecznianych przez zespołową młodzież w swoich i sąsiednich zespołach P. R., wspólnych zebrań i czytańek, poświęconych przysposobieniu i przedyskutowaniu tematów, stanowiących podstawę praktyczną i teoretyczną w pracach młodzieży wiejskiej, pragnącej zdobyć niezbędne i konieczne przygotowanie fachowe w przyszłej pracy na roli, jak również wyrobienie społeczne: umiejętność współpracy w gromadzie, co, w warunkach życia wiejskiego, stanowi nieocenione wprost wartości życiowe. Sięgając jeszcze dalej w dodatnie strony pracy młodzieży zgrupowanej w zespołach p. r., widzimy jeszcze jeden niezmiernie pożyteczny moment pracy, sprrowadzający się do zdobywania umiejętności porów awczych z wyników pracy jednostek w zespole i wydawania wspólnego, krytycznego i sprawiedliwego sądu o pracy zarówno własnej, jak również i swoich współtowarzyszy, tworzących zespoły przysposobienia rolniczego.

Dotychczasowe wyniki omawianych prac samokształceniowych młodzieży wiejskiej, jej entuzjazm w pracy i wiara, że na tej drodze przysporzy i powiększy ona wsi i społeczeństwu własnemu kadry obywateli państwa, rozumiejących i umiających sprawować, swój zawód rolnika i obowiązki wobec własnego społeczeństwa, które obowiązują każdego mieszkańca naszego kraju, są dodatnie.

Temi to kierując się obserwacjami pracy młodzieży wiejskiej, kierownicy akcji przysposobienia rolniczego młodzieży ujęli pracę tę w ściślejsze formy oświatowe, pozwalające młodzieży na systematyczne paroletnie szkolenie się w organizowanych zespołach p. r.

Formy te stanowią już obecnie program nauki, według którego młodzież nieomal tak jak w szkołach, będzie mogła systematycznie i planowo zdobywać potrzebne umiejętności zawodowe, tak konieczne obecnie w rolnictwie, wyrobienie organizacyjne i społeczne znów rów-

niez niezbędne w zbiorowym życiu wsi.

Zapoznajmy się więc na czym ma polegać ta planowa i systematyczna nauka rolnictwa i pracy społecznej w organizowanych zespołach, by z całą świadomością w następstwie do niej przystąpić i w jaknajlepszy sposób wykonać zadanie określone programem przysposobienia rolniczego.

Otóż czas trwania nauki w zespołach p. r. ustalony został przynajmniej na lat trzy i określony został na trzy stopnie sprawności (umiejętności) rolniczej; a więc w pierwszym roku pracy zespoły przerabiają tematy z prac (nauka) odpowiadające pierwszemu stopniowi sprawności rolniczej. Do tematów takich zaliczono: uprawę buraków, ziemniaków, marchwi, kukurydzy, kapusty. W granicach więc wymienionych tematów, stanowiących prace zespołowe w pierwszym roku nauki, młodzież zobowiązana jest dokładnie zaznaczyć się ze wszystkimi szczegółami, dotyczącymi uprawy wymienionych wyżej roślin. Poznać ważniejsze odmiany uprawianej rośliny, wymagania glebowe, klimatyczne, oraz poznać się z wartością i sposobem użytkowania uprawianych roślin. Ponieważ w pierwszym roku pracy zespołowej ustalone zostały tematy z grupy roślin okopowych, koniecznym jest również przerobienie zagadnienia, dotyczącego znaczenia i wpływu roślin okopowych na całość gospodarki polowej i roli tych roślin w hodowli zwierząt domowych. Prócz tego młodzież winna w pierwszym roku swojej pracy zwracać dużą uwagę na prowadzenie zeszytów, w których ze wszystkimi szczegółami należy notować przebieg prac praktycznych, wykonywanych i związanych z uprawą rośliny tematowej, jak również notować należy poczynione obserwacje w okresie wegetacji rośliny. Uskuteczniwszy w zeszytach zapiski będą stanowić materiał porównawczy do dyskusyj na zebraniach uczestników zespołowych, będą stanowić materiał do oceny pracy poszczególnych jednostek w zespole, jak również mogą stanowić bardzo ciekawy i pożyteczny w pracy zespołowej materiał obserwacyjny w odniesieniu do praktycznego i teoretycznego opracowania tematu w zespole. Obserwując w praktyce życie roślin, młodzież w ten sposób wyrabiać będzie w sobie umiejętności obserwacyjne, które znów są niezmiernie ważne w zawodzie rolnika. By jednak można było uskutecznić obserwacje dotyczące życia roślin, koniecznym będzie, by młodzież w swo-

jej pracy zespołowej uwzględniła również i naukę, obejmującą budowę i życie roślin.

Prócz wymienionych wyżej momentów w pracy samokształceniowej uczniów p. r., bardzo wskazana jest prenumerata czasopisma „Przysposobienie Rolnicze”, przynajmniej jeden egzemplarz na zespół, oraz gromadzenie literatury fachowej i studjowanie takowej. Centralny Komitet do spraw Młodzieży Wiejskiej propaguje dla zespołów pierwszego stopnia książkę: Uprawa roli i roślin prof. J. M. Pomorskiego.

Dla wyrobienia w młodzieży wiejskiej w jej pracy zespołowej praktycznego i gospodarskiego zmysłu do planu pracy w pierwszym roku nauki poza szkolnej, uczestnicy w zespole obowiązani są również do założenia kupy kompostowej. Dobrze opracowane tematy pracy w pierwszym roku, a więc osiągnięcie przez młodzież pierwszego stopnia sprawności, daje dopiero możliwość dalszej systematycznej pracy i osiągnięcie w następstwie dalszego i wyższego szczebla nauki, objętej planem drugiego stopnia sprawności rolniczej.

Wymagania na uzyskanie sprawności drugiego stopnia w drugim roku nauki są nast.:

1. opracowanie z wynikiem dobrym jednego z następujących tematów:

a) tematy hodowlane: wychów prosięcia, królików, kur lub owiec,

b) tematy roślinne: przerobienie dwóch tematów z roślin okopowych, wymienionych w planie pracy pierwszego stopnia, lub przerobienie jednego tematu z grupy roślin okopowych z dodatkiem założenia u siebie ogródka kwiatowego, lub wzajemian za niego przerobienie tematu z uprawy zbóż, ewentualnie tematu, obejmującego gospodarstwo łakową.

Prócz wymienionych tematów obejmujących naukę drugiego stopnia, młodzież może jeszcze poza niemi wybrać sobie tematy z dziedziny warzywnictwa, a więc założenie uprawnego ogródka warzywnego na powierzchni stu metrów kwadratowych, w skład którego będzie wchodzić uprawa następujących warzyw: kapusta, ogórki, pomidory, cebula, fasola, względnie marchew, kalarepa, soja i t. p.

Tematem w drugim stopniu pracy zespołowej może być założenie ogródka roślin pastewnych, jak lucerna, bobik, koński ząb, mieszanki roślin pastewnych i t. p.

Wymienione tematy mają stanowić prace praktyczne i teoretyczne uczniów, tworzących

zespół drugiego stopnia sprawności. By prace te młodzież mogła należycie przeprowadzić, koniecznym jest posiadanie i studjowanie odpowiednich broszur tematowych, oraz czytanie książek rolniczych obszerniej traktujących przerabiane tematy. Uczniowie P. R. przerabiający naukę drugiego stopnia sprawności, będący równocześnie członkami Koła Młodzieży mają doskonałe pole do zainicjowania zorganizowania biblioteczki rolniczej kołowej, z której mogliby korzystać sami i w ten sposób przyczynić się do gromadzenia w Kole literatury fachowej, z której mogliby korzystać wszyscy następnymi uczniowie p. r., rekrutujący się z tego samego Koła.

KOMPOST.

W pierwszym roku pracy p. r. konkursista jest obowiązany założyć kupę kompostową, czego wymagają wytyczne p. r. na rok 1935.

Przed przystąpieniem do jej sporządzenia — należy sobie postawić pytanie, co i jak kompostować. Po krótkości postaram się na to odpowiedzieć. Kompostem nazywamy masę odpadków organicznych, rozłożonych drogą gnicia na związki prostsze, dostępne dla korzeni roślinnych. Ponieważ odpadki organiczne składają się z węgla, azotu, potasu, fosforu i t. d., to przy ich fermentacji (rozkładzie) powstają związki chemiczne prostsze, odpowiadające swemi własnościami pokarmowemu trzem nawozom sztucznym zmieszany razem — azotowemu, fosforowemu i potasowemu.

Żeby dobrze skompostować odpadki organiczne, należy do ich rozkładu stworzyć dobre warunki, a więc ciepło, wilgoć i dostęp powietrza. Kto dobrze zrozumie i uzmysłowi sobie, co dzieje się w uskładanej kupie kompostowej, to bez specjalnej recepty będzie ją prawidłowo pielęgnował. — Dlatego nie będę podawał suchego przepisu, który zresztą różni różnie podają, lecz wyłuszczyć ogólne zasady.

W gospodarstwie dysponujemy całym szeregiem odpadków roślinnych, zwierzęcych i kuchennych, które z reguły marnują się na śmietniku, nie mając możliwości przegnicia, albo są wodą deszczową wyflukiwane i pozabawiane najcenniejszych części.

Wszystko to, czego nie można w inny sposób użytkować, dawać do kupy kompostowej — a więc: zepsutą słomę i siankę, słomę używaną do kopców, odpadki od młocki, łęty ziemniaczane, zepsute pasze i kiszonki, liście z ogrodu, śmiecie z podwórza, odpadki rzeźniczek, wełnę, włosy, wszelkie odpadki domowe, odchody ludzkie, które użyte wprost na pole mogą szkodliwie działać na rośliny, słomiasty obornik, pokrajane szmaty i t. d. Wszystko to musi być w jednym miejscu składane i podane naturalnej fermentacji.

Stanowisko do kompostowania należy obrać zaciszne i zacienione zabudowaniami lub drzewami, nieco zdala od pomieszczeń ludzkich, by nie zalatywała gnijąca woń, na niezbyt wielkim wzniesieniu, by woda deszczowa nie podpyływała i nie zabierała z kupy rozpuszczalnych części nawozowych.

Skoro obraliśmy już miejsce, musimy zorientować się, czy dużo będziemy mieli odpadków, w zależności od tego wyznaczamy wielkość grędy komposto-

